

nserati se sprejemajo in velja  
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiaka 1krat,  
12 " " " " 2 "  
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se  
cena primerno zmanjša.

#### Rokopisi

ne vračajo, nefrankovana  
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo  
(administracija) in ekspedicija na  
Starem trgu h. št. 16.

# SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:  
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.  
za pol leta . . . 5 " — "  
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:  
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr  
za pol leta . . . 4 " 20 "  
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan  
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo v Hilšerjevi ulici  
št. 6.

Izhaja po trikrat na teden in  
sicer v torek, četrtek in soboto

## Spomin na deželni zbor.

I.

V zadnji seji deželnega zbora je dal dr. Schrey narodu poslednji vdarec v tej sesiji, ker je predlagal, naj se deželnemu odboru naroči, da bo zanaprej vse v nemškem jeziku uredoval. Poslanec dr. Poklukar je ovrgel Schreyeve trditve, da bi se s tem kaj prihranilo. Poslanec Svetec pa je pobijal predlog z narodnega stališča, ter rekel, da smo Slovenci le pod tem pogojem priznali nemški jezik, da se slovenskemu ravnopravnost ne krati. Dokler so bili Slovenci v večini, spoštovali so vedno nemščino kot drugi deželni jezik, kar je že pretirana spravedljivost, če se pomisli, da biva tu razun peščice Kočevarjev le en sam narod, tedaj tudi le en sam deželni jezik. Vkljub tem miroljubnim in dostojnim Svetčevim besedam bil je Schreyev predlog sprejet. Kaj bi porekli ti gospodje, če bi tedaj, ko bomo narodnjaki zopet večino imeli, kateri naših poslancev stavil sledeči predlog: „Priznavam dr. Schreyeve nazore, da je vradovanje v dveh jezikih težavno in sitno; z ozirom na to, da je Kranjska z malimi izjemami vsa slovenska, in da je tedaj le slovenščina edini deželni jezik, predlagam, naj se deželnemu odboru naroči, da naj le samo v slovenskem jeziku vraduje in vradovati ukaže pri vseh deželnih uradih.“

Na Dunaji je 150.000 Čehov; tudi je blizu Dunaja nekaj slovanskih vasi; vendar nikomur na misel ne pride, zahtevati, da se mora češčina kot drugi deželni jezik priznati, in dolnji Avstrijci bi se na glas smejali, ko bi kdo zahteval, da naj tamošnji deželni odbor tudi v češkem jeziku uraduje.

Če smo priznavali nemščino kot drugi deželni jezik bila je to popustljivost proti nasprotni stranki, a zdaj se vidi, da je bil s tem klin zabiti v naše meso.

Gostoljubno sprejeta nemščina se bo sedaj skoraj obnašala, kakor jež v basni, in slovenščina čisto izpodrinila. Na Kranjskem je slovenščina deželni jezik, in tega načela ne smemo izpred oči izpustiti. Kočevarjem sicer svojega jezika ne bomo vsiljevali, kakor nam Nemci svojega silijo; ako mislijo, da jim slovenščina ni potrebna, naj se je nikar ne učijo. Tega nam pa ni treba dokazovati in praviti, da se moramo mi vsi zavolj Kočevarjev nemški učiti, in da moramo zavolj njih nemščino kot drugi deželni jezik priznati in še v deželne vrade vpeljati.

Dr. Schreyu in tovarišem se bo želja spolnila, pri deželnem odboru se bo nemški uradovalo; pa to veselje ne bo dolgo trajalo. Kedar narodna večina na vrsto pride, potem bode jako zapeljivo posnemati sedanjo večino in njeno eneržijo ter postaviti slovenščino v njene pravice, to je, jo proglasiti kot edini deželni jezik.

Tudi pri osebstvu deželnih uradnikov so bili naši jako velikodušni; obdržali so v službi može, ki nikakor niso prijatelji narodnosti slovenske, samo da nasprotniki niso kričali, med tem, ko mnogo značajnih in sposobnih narodnih mož kruha strada. Bodo sedanji može pač tudi tako velikodušni proti našim prijateljem? Bomo videli!

## Iz deželnih zborov.

### Deželni zbor kranjski.

Štirinajsta seja 16. oktobra.

Deželni predsednik vit. Kalina odgovarja na interpelacijo g. Kluna in tovaršev o konfiskaciji „Slovenca“. Ta reč — pravi — ne spada v deželni zbor sodnija jo je tudi že potrdila. Da se stavek vsega lista zapečati, se godi po postavi.

Dalje odgovarja tudi na interpelacijo gosp. Pfeiferja in tovaršev zavoljo strogega iztirjevanja davkov po Dolenjskem in zagotovi, da se povsod ravna in se bode tudi v prihodnje ravvalo kolikor mogoče usmiljeno z dolžniki. Ker so zaostanki preveliki, se mora tu pa tam včasih nekoliko ostreje postopati.

Za tem se vrše volitve v deželni odbor o katerih smo že poročali.

Dr. Schrey stavi nujni predlog, da bi vračajočim se ranjencem kranjskim kranjskih polkov in zapuščenim padlih deželni zbor iz deželnega zaklada privolil darila 1000 gold. Dr. Bleiweis pa pravi, naj se dovoli 2000 gld., ker se še pogorelcem posameznih krajev daje po 2—3000 gld. Ta predlog obvelja enoglasno in deželni predsednik izreče zbornici zahvalo za to darilo, zbornica pa zakliče našim junškim vojakom in sesarju „slava!“

Na vrsto pride poročilo gospodarskega in finančnega odseka o deželni prikladi na pivo in žganje. Gosp. Lukman govori zoper postavo in pravi, naj bi se rajše špirit više zadavkal. Njegov predlog, da bi se dovoljenje za prodajanje žganja kolikor mogoče omejilo, — se enoglasno sprejme, poročilo pa se odda dežel-

## O inkviziciji.

(Po Hefelu pr. P. Chrysogon M.)  
(Dalje.)

XVII. Tudi o manjih kaznih, katere je inkvizicija manj obdolženim, a skesanim naložila, nima oni, ki jo meri po modernih nazorih, nikakor prave misli, nego imeti mora dosledno popolnoma krive pojme.

Mnogo oseb je bilo v manji stopnji „de levi“ sumljivih; ti še s cerkvenimi kaznimi niso bili obloženi, ampak odvezani so bili „ad cautelam“, kakor se je reklo, t. j. odvezani za ta slučaj, ko bi bili odvezo zaslužili.

Ravno to se godi še dandanes po vsej katoliški cerkvi v spovednici, kjer spovednik odvezuje, skesanca tudi od izobčenja, ko bi bil va-nj padel.

Llorente sam obstaja, da so vse inkvizicijske obsodbe od srede preteklega stoletja spadale v to vrsto „de levi“ in le o tem se pritožuje, da takim osvobodencem ni bila sitnost in izguba časa nadomestena. „Ne vem,“ pravi rotenburški vladika, „če bodo pozneje sodnje v tem oziru tako radovedne, kakor Llorente tirja od inkvizicije, do dandanes pa še niso, kakor sem izvedel, tako sijajne.“

XVIII. No bodi, ali sanbenito, ki so ga morali nositi vsi sumljivi, bil je strahovito znamenje neizbrisljive sramote, sam na sebi že strašna stvar!

Pravi odgovor na to nam daje cerkvena zgodovina in pa Llorente sam.

Beseda sanbenito je pokveka iz saco bendito; tako so v starih časih zvali hale spokornikov, kajti že od nekda je bila v kristjanski cerkvi navada, da je spokornik svojo notranjo spokornost in kesanje kazal tudi zunanje po spokornih oblačilih. V državnih opravah, v zlatu, svili in biserih pokoro delati, to celej stari cerkvi ni bilo znano, in zatorej tudi od španske inkvizicije ni bilo pričakovati, kar se pa Llorentu grozno trdosrčno in nemilo zdi. Tisti saccus pa, ki je bil že v stari zavezi spokorna hala, je bil v srednjem veku blagoslovjavljan, če so ga rabili skesanci, od todi je dobil ime saccus benedictus, ali španski sacco bendito, t. j. blagoslovljena hala. To je korenika te besede, ki se nekojim toliko strašneja zdi, kolikor manj umejo, kaj da pomeni; drugim je pa že zato spodtikljiva, ker sploh ne poznajo blagoslova, kakor le zakonskega. Sanbenit, kakor vse spokorne obleke, je bil

podoben redovniškovi hali ali duhovnikovemu talarju. Da se to, če more kdo nekoliko duhovnu podoben biti, nekterim mučno zdi, o tem ni dvomiti, dasi vemo iz zgodovine, da v srednjem veku se mnogo največjih vladarjev in najsvetlejših mož, ni sramovalo zadnjih svojih dni v redovni obleki preživeti.

V nekterih krajih je bila ta redovna obleka modra, v drugih siva ali črna, na Španjskem je bila žolta. Tisti, ki so bili odvezani „de levi“, nosili so med vršenjem tega čina — pa samo med spravo, potem pa ne več — to rumeno obleko brez drugega znamenja. Nekteri so bili pa tudi od te noše odvezani in razun tega so bili vsi, ki so se radovoljno sami naznanili, tudi v javnosti svoje pokore oprostjeni. Njih sprava se je godila v tajnih autodafih, v sodišču samem. Če je moral obsojenec, kot zelo sumljiv odpriseči, nosil je rumeno halo s polovico na njej prišitega križa. Če je bil pa popolnoma krivoverec, pa se je kesal, bil je križ cel.

Križice nositi, kot znamenja kneževе milosti, mnogim ni nadležno; a pripete jih imeti na sukno kot znamenje božje milosti, to je mnogim strahovito sramotno, grozno.

nemu odboru, da bo drugo leto stavil o tem svoje predloge v podobi načrta postave.

V imenu gospodarskega odseka nasvetuje dr. Deu, naj se predlog o obvarovanju goveje kuge odda deželni odboru z nalogo, da se obrne do vlade, ktera naj stopi zaradi tega v dogovor z ogerskim ministerstvom in skuša doseči take postave za Ogersko, kakoršne pri nas že imamo.

Poslanec gosp. Potočnik poroča o §. 7. letnega poročila deželnega odbora, ki ima v sebi cestne zadeve. Gosp. Lukman želi, da bi se dovozne ceste k železnicam spravile v boljši stan, poslanec gosp. Robič govori za cesto pri Beli peči (Weissenfels), debate se vdeleže še vit. Langer in dr. Schrey, ki sta pa popolnem nerazumljiva, dalje še poslanec gosp. Dežman, potem se poročilo vzame na znanje.

Vit. Gariboldi poroča v imenu istega odseka §. 10, 11 in 12 letnega poročila, ki obsegajo ustanove, osebne zadeve in splošne reči. Odsek naroča deželnemu odboru posebno, da se ilirska ustanova za slepe odda zdaj Kranjcu, — da se denarne pomoči deželnim uradnikom in služabnikom dajo le v posebnih silah in za taka dela, ki ne spadajo v njihovo področje, — da deželni odbor ne pozabi delati na to, da se davščine za cerkve, in duhovske osebe odpravijo itd.

Prenapeti dr. Schrey se tu ne more premagati, da ne bi pokazal svojega mrzenja do slovenskega jezika; priporoča namreč, da bi se uradovanje pri deželnem odboru zljajšalo, to je z drugimi besedami, da postane zopet vse nemško. Odgovarja mu poslanec dr. Polklukar, ki pravi, da bi potem uradovanje ne bilo niti lažje niti ceneje, ker bi se morale zavreči že za veliko let naprej pripravljene tiskovine.

Bolj osorno odgovarja poslanec gosp. Svetec dr. Schreyu. Nemški jezik pri nas nikakor ni deželni jezik, mi mu pripoznamo pravico, a le s tem pridržkom, da se deželnemu slovenskemu pri uradih pripozna enaka pravica. Deželni jezik je le slovenski. Prejšnja večina je jezično vprašanje popustila le zato, da so se duhovi pomirili. Toraj naj se to pripozna in ne ponavlja vnovič prepir, vsak po-

skus tega naj se v tej zbornici odločno zavže.

Dr. Schrey odgovarja še nekaj, vit. Gariboldi pristopi njegovemu predlogu in nemškutarji sklenejo, da ima deželni odbor gledati na to, kako bi se dalo uradovanje pri njem primerneje vravnati, to je: slovenski jezik polagoma odriniti. Isto tako se sprejme Vesteneckov predlog o tem, da bi bili steno-grafični protokoli prej natisnjeni kakor se to godi zdaj.

O prošnji zaradi zidanja dolenske železnice po krški dolini se sprejme tudi predlog, naj se deželni odbor obrne do ministerstva s prošnjo, da bi ono podalo državnemu zboru predlog da delanje te železnice prej ko prej. Predlog poslancea Pakiža, za odpis davka v kočevskem, velikolaškem in ribniškem okraji se izroči deželnemu odboru, kateri ima o tem v dogovor stopiti z vlado.

Prošnjo vasi Vrhpolje in Samobor v vipavski dolini za to, da bi se odtrgale od vipavskega trga in postale samostojni občini, zavže nemčurska večina, čeravno se poslanec Lavrenčič krepko poteza zanj in dokazuje, da bi bilo to obema občinama na korist, — čeravno dr. Bleiweis celo povdarja, da je lanski zbor, tej prošnji vstregel s posebno postavo, ki pa ni dobila najvišje potrditve.

Deželnemu odboru se potem naroči še posebno, naj bi vso svojo pozornost obračal na ceste po Kranjskem in skrbel za odpravo nekaterih nepristojnosti, ki so zdaj še tu in tam vzlasti pri cestni tlaki.

Volitev deželnega poslanca za Loko in Kranj, gosp. Šavnika, se potrdi brez ugovora enoglasno.

Pri poročilu šolskega odseka o predlogu poslanca gosp. Detelje zavoljo gimnazije v Kranji se vname kratka debata, katero prične deželni predsednik vit. Kallina. On pravi, da je glavni vzrok popuščanja te gimnazije slabo denarno stanje države. Kočevska gimnazija je bolj potrebna, ker je od Kranja do Ljubljane bližje kakor od Kočevja, toraj Gorenjci svojo mladino lahko sem pošiljajo. Dr. Schrey in grof Thurn se potezata za kranjsko gimnazijo, posebno pa poslanec gosp. Klun,

ki pravi da bolj ko v Kočevji je potrebna kaka srednja šola še na Notranjskem. Kočevarji sami nemarajo dosti za gimnazijo, to kaže čedalje manjše število dijakov; v Kranji pa se je njih število leto za letom množilo. Gimnazije bodo postajale čedalje bolj potrebne, ker so realke začeli popuščati, kakor kaže to, da se je na ljubljanski realki letos oglasilo učencev veliko manj ko lansko leto. Gorenjci pošiljajo največ učencev v srednje šole in Kranj jim ugaja najbolj že zato, ker jim je bližje in življenje tam cenejše. Ako se pa vendar gimnazija v Kranji popusti, ne bo drugače nego da se napravi v Ljubljani še ena, ker že letos niso mogli sprejeti vseh učencev, ki so se za prvo šolo oglasili.

Po vsem tem se enoglasno sprejme predlog, ki naroča deželnemu odboru obrniti se do vlade s prošnjo, da gimnazija v Kranji še dalje ostane.

Potrdi se poročilo deželnega odbora o gospodarstvu z deželnim zakladom in njegovem stanju koncem preteklega leta, dalje poročilo o novi cesti preko turjaškega hriba; pri tem se dovoli dvema podvzetnikoma, ki sta imela pri tej cesti zavoljo neugodnega sveta veliko škode, 3000 gld. pod nekaterimi pogoji; deželnemu odboru se naroči, prihodnje leto predložiti načrt postave o razdeljenji občinskih pašnikov; dr. Bleiweisov nasvet, naj se naredi postava, po kateri se tretjinska priklada ima povsod prištevati rednemu davku, se vkljub ugovoru dr. Schreya sprejme in odda deželnemu odboru; prošnja fabriške šole v Kočevji za podporo in prošnja krajnega šolskega sveta v Krškem za povišanje plače učiteljem se ne vsliši.

Slednjič se prošnja cirkniške občine za dovoljenje priklade po 32% na davke za leto 1879 zavoljo pomanjkljivosti izroči deželnemu odboru, ki jo naj priklado dovoli, prav tako prošnja cestnega odbora zavoljo ceste od Gradca do Kolpe pri Gribljah; občini Idrija pa se dovoli po 20% priklade na davke za cestne potrebščine.

Po vsem tem se sklene letošnje zborovanje z navadnimi običaji; deželni glavar kadi zbornici (oziroma nemškutarjem, ker narodnjakov je bilo na zadnje le še sedem v zboru), se zahvaljuje deželnemu predsedniku za podporo, ta se zopet zahvaljuje zboru in naposled še v imenu nemčurjev deželnemu glavarju kot predsedniku zbora kadi baron Apfaltrern in zborovanje se sklene s „hoch“-klici cesarju; „slava“ je bilo le malo slišati, ker so bili naši po večem že prej odšli.

**V dolnjeavstrijskem** zboru se je z ogromno večino sklenilo, da se ima narediti zopet postava z operoderuhe. Mi smo to že pred leti zahtevali, pa tačas so nas zmerjali z reakcionarji, ki hočejo srednji vek nazaj poklicati, ker „kupčija mora biti svobodna“. S takimi nazori pa so zgubili liberalci vse zaupanje pri ljudstvu, vedno glasneje se je zahtevalo, da je treba ljudstvo braniti pred pijavkami. Najprvo se je taka postava naredila za Galicijo; potem so jo zahtevali Moravci, in slednjič se je zdaj oglašil dolnjeavstrijski zbor, ki je po večini liberalen. Sicer liberalcem ta postava ne diši, in dunajski judovski listi prav kisle obraze delajo, ker se bodo s to postavo njih rojakom peruti nekoliko pristrigle, pa vendar si ne upajo, ustavljati se obče čuteni potrebi.

Liberalni gospodje so tako tudi le sklenili, ker se bojé za svoje gospodarstvo, ter so primorani, se vendar nekoliko ozirati na ljudske želje. S to postavo je v liberalno postavo-

Le ti, ki so bili svetovnemu sodniku izročeni, ker niso pokazali nikakega kesanja, so imeli sanbenit obšit z ognjenimi podobami, spaki in škrti in le ti so imeli na glavi ravno tako kukuljo, „curoza“ imenovano. Tudi na Španjskem, kakor povsod je bilo v navadi kako oblačilo „ubogih grešnikov“. Ob času, ko so bili še na Nemškem, t. j. v državah, ki se k omikanim prištevajo, hudodelci na morišče tirani v živalskih kožah, guani so bili na Španjskem v sanbenitu.

Kar pa zadeva pokoro tistih, ki so se s cerkvijo spravili, je treba gledati na dvoje: 1. „da se naj pokorila po pravilih inkvizicije nalagajo usmiljeno in dobrotno, kolikor se z dobro vestjo dopustiti zamore,“ in 2. da sta stara cerkev pa srednji vek v pokori videla več spodbudnega ko sramotnega.

Danes tisoči slabosti svojih nečejo spoznati na tistem, preje se pa nobeden ni obotavljal grehov se obtožiti pred celo občino, kakor nam zgodovina pripoveduje. Knezi so stopali s prestola pokoro delat pred podložniki svojimi v pepelu in rašu. Tako je storil Teodozij veliki, ker je bil dal Tesaloničane brez milosti in brez razlike posekati, pa se nič ne vé, da bi ga bil kak podložnik za osramotenega imel.

Tako Ludovik sveti, ki se je večkrat dal,

kar je vedela vsa Francoska, od spovednika svojega bičati in nobeden ni stokal, da je vladar onečasten, pač pa so milijoni občudovali pobožnost njegovo.

Celo največji malopridač in razuzdanec svojega časa, „Janez brezdeželni“ se je dal bičati, ker je bil kriv, da so njegovi dvorjani umorili nadškofa kenterbriskega.

Zamogli bi zgledov nakopiti, ali povedano naj zadostuje, da se dokaže stavek, da nekaj pokora ni bila sramotna, ampak da jim je bila pokora sredstvo, s katerim so grehovo gnusnost odpravili.

S tega stališča se morajo gledati od inkvizicije naložena pokorila. Pa res nahajamo pri Llorentu zglede takih oseb, ki so bile odvezane „de levi“, ki so bile pa tako malo osramotene, da so mogle v zakon stopiti z najplemenitejšimi družinami in celo z udi kraljeve hiše. Celó taki, ki so bili odvezani kot zelo sumljivi, zamogli so priti do služeb, časti, do duhovskih stopinj in škofij. Ječe tistih pa, ki so zaradi velikega zagreška obsojeni bili, da izgubé svobodo, so bile deloma v njih lastnih hišah, kakor povedó pravila valladolidska, ali v pokorilnicah, v katerih so zamogli svoja rokodelstva in obrtnijo opravljati. (Dalje sledi.)

dajo vtrgana luknja; ker so se tukaj vdali volji ljudstva, morali se bodo tudi v drugih vprašanjih, kakor n. p. zastran posilnega legaliziranja, zastran poprave volilnega reda itd. Morda si bo pravica vendar enkrat pot do veljave priborila. „Presse“ sicer pravi, da si bodo liberalci s tem činom dolenjeavstrijskega zbora zopet zaupanje ljudstva pridobili, in njegovi voditelji ostali; pa treba je pomisliti, da ima ljudstvo še več takih pritožeb na jeziku, in bolj ko se bodo liberalci umikali in svoja načela iz ladije v morje metali, več poguma bo ljudstvo dobivalo, ter liberalcem postave diktiralo, ne pa jih od njih sprejemalo.

Nemška večina deželne zbornice **českega** je prešla preko Riegerove adrese na dnevni red. Rieger je dolgo in temeljito govoril, ter prigovarjal nemškemu poslancem, naj bodo vendar pravični, pa vse besede so bile bob ob steno. Tako se godi, kjer velja moč več od pravice, kjer se smatra večina v zborih kot edini izvor pravice. Nespravedljivost ustavovne stranke pa bo pasivno politiko zopet v čast spravila.

## Politični pregled.

### Avstrijske dežele.

V Ljubljani 21. oktobra.

**Ministerstvo** bo po naznanilu nekterih listov jutri razglašeno. Posameznih ministrov pa še noben list ni imenoval in občinstvo tudi ni posebno radovedno zvediti njihova imena. Samo dualistični listi priporočajo Depretisa za ministerskega predsednika. — Knez Auersperg je pisal predsedniku državnega zbora dr. Rechbauerju, da o poslancih ni prav tako govoril, kakor je poročala o njem „Grazer Tagespost“. Vrednik Svoboda je pa tudi neki že 15 t. m. pisal Rechbauerju, da je „Tagespost“ resnico pisala, in da sta on pa g. Syz pripravljena to dokazati pred vsakim sodiščem, in če bi bilo treba, pred državnim zborom samim. — Ministerski svet, kteremu so predsedovali cesar sami, je trajal 3 ure in se je pečal zlasti s skupnim proračunom.

**Državni zbor** se snide jutri. Vse je radovedno, kako da se bodo nove stranke osnovale. Herbstov klub se je začel lušiti, in večina njegovih udov hoče z napredovalnim klubom ustanoviti novo stranko.

**Ogerski državni zbor** se je formalno pričel včeraj. Levičarji so po naznanilu D. Ztg. zahtevali, da na kraljevi palači ne sme vihrati tudi črno-rumena (cesarska) zastava, ker se sicer oni te slovesnosti na vdeležijo. Zahtevali so celo neki tudi to, da bi moral kralj stoje prečitati stolni govor, pa ostalo je pri dose-danji navadi.

**Delegaciji** se snidete 5. novembra. Andrassyev obstanek je odvisen od tega, kako da boste delegaciji sprejele njegovo opravičevanje glede bosenskih zadev. Nekteri listi pa menijo, da ga Madjari še sploh poslušati ne bodo hoteli. D. Ztg. objavlja neki razgovor s Schmerlingom, ki hudo obsoja Andrassyovo pokolitiko.

**Iz Bosne** je poročala „N. fr. Presse“, da se bode Filipovič odpovedal višjemu poveljništvu in ostal v Pragu, guverner bosenski pa da postane vojvoda Virtemberški. Filipovič, pravi ta list, je preveč očitno skušal Bosno pohrvatiti in dualizem nadomestiti s trializmom. Nekteri listi so naznanjali, da hočejo naši državniki Bosno naseliti z Nemci in Madjari, da bi pokopali Slovanstvo. Pa dobro ome-ja k temu neki list, da potem jutegne Bosna postati grob ali jama za koga družega kakor

pa za Slované. — Boj je zdaj po večini pre-nehal, le nekaj tolovajskih druhal se še klati po deželi. Na pomlad pa pričakujejo nove hude vojske s Turčijo, kateri ni po volji, da je Avstrija zasedla Bosno. Naši državniki ču-tijo nevarnost in so se začeli sprijaznovati z Rusijo, ki vsled tega svojih vojakov še ne bode umaknila spred Carigrada, da Avstrija laglje dovrši svojo nalogo v Bosni. Novibazarski okraj letos naši ne bodo zasedli. List „Egyetertes“ poroča, da se bodo sedanji naši polki na pom-lad iz Bosne vrnili domu, ter se tje poslali drugi polki. — Tiste Turke, ki so pri Maglaju nadlajtenant Hajeka in njegove tovariše umorili, so obsodili na 20 let težke ječe ter jih poslali v Osej v ječo. — Za Sarajevo so sestavili ob-činski red; policijski načelnik je tam postal podžupanski koncipist Cavrak.

### Vnanje države.

**Nemški** listi se hudujejo, da je grof Beust postal poročnik v Parizu, ker mislijo, da bode tam hujskal zoper Nemčijo, kateri on ni bil nikdar prijazen. — Državni zbor je 19. t. m. sprejel postavbo zoper socialiste z 221 glasovi proti 149. Knez Bismark je potem sklenil zbor, rekši, da bodo zavezne vlade poskusile ozdraviti socialistično bolezen.

**Turčija** Midhat-paše ne bode imenovala za guvernerja, ker bi bilo to boje nevarno za sultanovo rodbino.

**Italijansko** ministerstvo je kralju iz-ročilo svojo odpoved. Cairolu se je podal v Monco, da se pogovori s kraljem, potem pa se vrne v Rim.

Na **Francoskem** so v Monsu kamno-seki popustili delo. Mnogo žandarjev je odšlo tje, da zabranijo kako rogoviljenje.

**Grška** zbornica je z 69 glasovi proti 63 odobrila politiko vlade. Ministri in 3 pos-lanci niso glasovali. Anglija žuga Grški, da bode ona sama odgovorna, če bi se namera-vana vojska s Turčijo nesrečno izvršila.

## Izvirni dopisi.

**Iz Notranjskega**, 19. t. m. (Ne-sreča.) Na dan sv. Lukeža 18. t. m. je šel Likon iz Košane z družimi možmi iz Postojne s semnja domu. Bilo je deževno in južni veter jim je nesel dež v obraz. Zato so razpete dež-nike držali pred sabo nasproti vetru in dežju. Ko so šli okoli poludne po veliki cesti memo Matenje vasi dalje proti velikemu železničnemu mostu čez Pivko, se hitro pripelje jim naproti neki Kastelic, po domače Mlakar s Kala in óje sune omenjenega Likona v prsi, da je pre-cej padel in omedlel. Može, ki izpod dežnikov popred voza niso videli ne slišali, da bi se bili ognili, so pobrali Likona, ga položili na voz in prisilili Kastelica, da je obrnil in peljal bobitega domu. Pa komaj so ga pripeljali do Selca poleg Slavine, je revež že izdihnil. Bil je Likon okoli 56 let star in neki priden ter dober gospodar. Sodnijska preiskava bo spo-znala, koliko je nesrečo zadolžil malomarni voznik.

**Iz Štajarskega**, 18. oktobra. (Po-pravek.) V št. 104 Slovenca 24. septembra t. l. v dopisu iz Štajarskega od Drave se bere: Gospod Rataju na Laznici v Lembaški fari je kar hitro za konje, katere je v Vistalerjevem hlevu imel pri izdelavi flosov na Bresteniškem kraju, diktiral 20. gld. To ni resnica. Kakor se pripoveduje, je pisal V. omenjeni list, pa ga ni poslal. Gotovo se je spomnil, da še prostor pri Dravi, na katerem so se flosi izdelovali, ni njegov, ampak „erarov“, ker je pri veliki cesti

G. Rataj omenjega lista ni dobil, toraj popra-vimo, kar je neresničnega.

**Z Dunaja**, 20. oktobra. (Minister-ska kriza.) Vsa Avstrija radovedno pričakuje shoda državnega zbora in novih ministrov. Zdaj vsi listi trdijo, da bo baron Pretis, dose-danji finančni minister, sestavil novo minister-stvo; na kaj se ta govorica opira, nam ni znano; morda so ga cesar le k sebi poklicali, da pové svoje mnenje, kako bi se dali vojni stroški pokriti, kar je jako verjetno. Federa-listom s Pretisom ne bo vstreženo, nam je vse eno, Auersperg ali Pretis, Giskra ali Rech-bauer, vsi so nemški liberalci, centralisti, tako malo prijazni katolikom, kakor Slovanom. Če prav Pretis pride, dolgo se ne more držati, slovanska in katoliška stranka hoče ministrov po svoji volji; celó Poljaki Pretisa nečejo, ker pravijo, da je bil vsigdar njih odločni sovražnik. Pravijo sicer, da hoče Pretis katoličanom ne-kaj koncesij privoliti, da si zadobi večino v državnem zboru; pa v kateri stvari hoče od-jenjati, da ne bi razžalil ob enem svojih libe-ralnih prijateljev? To so domišljije: katoliki se z malostnimi koncesijami ne bodo zadovo-ljili; izdatnih pa mož take barve privoliti ne bo smel in ne bo mogel, toraj bo nasprotje staro ostalo.

S Pretisom ostane položaj nespremenjen, kakoršen je bil; sploh potem ne razumemo, čemu je bila vsa kriza, in čemu bi Auersperg odstopiti moral, da pride mož enakih misli na krmilo?\*) Dogodki v orientu pa tudi zadnje volitve v deželne zborove, kjer se je pokazalo, da ustavoverna stranka nema med ljudstvom zaupanja več, in slednjič mnogi deželni zbori: tako večine deželnih zborov: predarelskega, tirolskega in solnograškega, ter večino ljudstva zastopajoče manjšine deželnih zborov: českega, moravskega, kranjskega in štajarskega zahtevajo premembo sisteme.

Se ve da se ustavoverci branijo federali-stičnega ministerstva z rokami in z nogami, pa če ga prav zdaj še zaprečijo, enkrat mora vendar priti, temu se ne ubranijo. Akoravno vse storé, da bi na najvišjem mestu resnice in prave volje ljudstva ne zvedeli, pa taka reč se dolgo skrivati ne dá; dokler je bolezen v životu skrita, je še mogoče skrivati jo, kedar pa ven vdari, potem je ni več moč skrivati.

Vse svoje upanje stavijo ustavoverci na Madjare; pa ti so sami zdaj v veliki zadregi: Hrvatje so se začeli po robu postavljati; An-drassy in Tisza sta zgubila zaupanje ljudstva, stranke so razcepljene, panslavizem in velika Hrvatska straši Madjare, da jim kar mrzel pot na čelu stoji, eni hočejo prevrat, eni pa samo, da se Bosna Turkom nazaj dá, oboji pa vedó, da ta program ne dopada cesarskemu dvoru. Madjari so se v svoje turkoljubje tako zagrizli, da ne morejo več spustiti; Avstrija pa se take politike poprijeti ne more, ako neče svojega obstanka v nevarnost pripraviti.

Štrena je tako zmešana, da se bo od zno-traj ven težko razvozlala, odločili bodo zopet, kakor še vedno, zunanji vplivi, in pokazalo se bo na novo, da ima Bismark prvo besedo ne samo v Berlinu, ampak tudi še kje drugje.

## Domače novice.

V Ljubljani 22. oktobra.

(Mestni odbor) ima danes popoldne ob 5. uri javno mesečno sejo.

\*) Čehi pravijo, da ne gredo v zbor, če se sestavi ministerstvo Pretisovo, ker je le nadalje-vanje Auerspergovega.

Vredn.

(*Odbor za Bleiweisovo svečanost*) je imel v soboto v čitalnici prvo sejo, katerej je predsedoval g. Karl baron Wurzbach, bivši deželni glavar in c. kr. namestnik. Včeraj je bila druga seja.

(*Delavcev dovolj v Bosni.*) Delavsk nadzornik, ki pride ravno iz Bosne, nam pripoveduje, da je v Bosni toliko delavcev, da se vse tare, in da nobeden več dela ne dobi, kar povemo našim slovenskim delavcem, da se znajo po tem ravnati. Morda je le za en čas prepolno; bomo že zvedeli, kdaj se zopet odpre.

(*Katoliška družba*) napravi v nedeljo zvečer ob 1/2 6. uri tombolo v svojem novem stanovanju na Starem trgu v dr. Ahačičevi hiši v I. nadstropju.

(*Krinoline*) bodo pri ženstvu zopet prišle v navado in jih neki tukajšnji kupec v Tagblattu že ponuja. Ta prikazen zopet priča, da se na svetu vse ponavlja; mi bi k temu le dostavili, da naj se naše gospe in gospodične ne zaletavajo iz kota v kot, ampak da naj ostanejo v sredi zlati skledi.

## Razne reči.

— Cesarjevič Rudolf je kupil dalmatinski otok Lakromo za 75.000 glđ. ter je že poslal tje dvornega vradnika, da bode stanovanje vredil, ker hoče cesarjevič, kakor natanjnjazaderski „Narodni list“ vsako leto nekaj časa tam bivati. Pri kupčiji je posredoval grof Vojnovič, ker je prejšnji lastnik od dvora za otok zahteval 150.000 glđ. — Pri velikem lovu na Českem je cesarjevič ustrelil 49 jelenov in druge velike zverine. Ko je bil lov že končan, našli so še 3 jelene in 1 divjega prešiča mrtve.

— Duhovske sprembe. V Lavantijski škofiji: Č. g. Fr. Šrol oskrbuje župnijo sv. Jurja na Pesnici, namesto bolehnega ondotnega župnika č. g. Franca Pukšica. Č. g. Fr. Ozmeč je postal provizor pri sv. Mariji na Vurmbergu. — Prestavljeni so č. gg. kaplani. Jože Hernah k sv. Marku pri Ptujem; Janez Čačgran k sv. Martinu pri Vurmbergu; Gregor Dupelnik zopet v Ročico, in Anton Pernat v Brežice. — Č. g. novomašnik Jože Kotnik je vmesten za kaplana pri Materi Božji na Kalobji. — Umrl je č. g. Jakob Hole, župnik pri Materi Božji na Vurmbergu, 30. sept. R. I. P. — Razpisani ste fari: v Reichenburgu, do 12. novembra, in Mater Božje na Vurmbergu do 13. novembra t. l.

— Zabavnika „Alte und Neue Welt“ prišel je te dni na svetlo prvi snopič XIII. letnika. Izdajatelj brata Benzigerja sta v tem snopiču zopet pokazala, da si prizadevata ta katoliškim bralcem jako priljubljeni zabavnik vsestransko razširiti in po moči dovršiti. Obseg in lične podobe pričajo, da ga smemo na stran postaviti vsem enakim zabavnikom, pred katerim ima gledè obsega pa še to prednost, da ga smemo v roke dati tudi mladini, ne da bi se bali z njim pohujšati jo, kakor z nekterimi drugimi enakimi izdelki, ki menda ravno zaradi tega pri lahkomišljenem občinstvu imajo veliko veljavo. Gospoda izdajatelja obetata, da bosta zlasti kratkočasno berilo in podobe pomnožila, kar je tem hvalevrednejši, ker človek po trudapolnem in dostikrat z velikimi skrbmi sklenjenim delom res prav zelo potrebuje razvedrilnega berila. — Tudi premije, ktere sta p. i. naročnikom novega letnika odločila, bodo gotovo vsem prav močno dopadle. Mnogi še nimajo podobe novega papeža, in vendar jo vsaka katoliška družina želi imeti. Tem bode tedaj jako vstreženo z lepo oljnato podobo sv.

očeta Leona XIII., ki je krasno izdelana po veliki podobi v Rimu živečega umetnika Bolzerna. Sv. oče imajo bel mocet s štolu, na kateri je vtekan grb družine Peccijeve in belo kapico. Podoba je 33 1/2 centm. visoka in 25 cent. široka. Kdor pa podobo sv. Očeta že ima, dobi drugo jako mično podobico „angelski pozdrav“ od znanega umetnika Deschwandena. Kdor doplača 52 kr., dobi pa obe podobi, k katerima po želji dobi tudi papirnate kartone. Razun tega zamorejo naročniki proti doplačilu 52 kr. dobiti tudi še oljnati podobi žalostne Mater božje in Kristusa s trnjevo krono (po 36 in 27 centimetrov velike), ki ste izdelani po izvrstni sliki slovečega Düsseldorfskega umetnika Molitorja. Razun zabavnega berila tedaj dobé tudi krasen kinč za svoja stanovanja.

Obseg 1. snopiča je ta-le: Der Weg zum Paradiese. Von Joh. Nep. Vogl. Ein Thronerbe Geschichtl. Roman v. H. Hirschfeld 3 17 Unsere diesjährigen Prämienbilder, Culturkämpfer in der Kulte. Bilder aus der Klostergeschichte von K. Wassermann. Hat ein Wort dir weh gethan. Von G. v. d. Ammer. Die Weltstadt an der Seine. Reisebilder von Karl Faber, Gymnasial-Oberlehrer. Gottesrecht. Von Franz von Rheine. Don Juan d'Austria, der Sieger von Lepanto. Ein Gedenkblatt von Reinhold Baumstark. Drei Tage Republik. Romant. Gesch. o. W. v. München. 26. Vergissmeinnicht! Von Georg Frh. von Dyhern. Ein Plauderstündchen über die Schule und verschiedenes Andere. Von Philipp Laicus. Der arme Peter. Harmlose Erzählung v. Jutta Berthen. Allerlei. Die Befreiung des Cervantes aus der Sklaverei. — Feuerfeste Zimmerdielung Unsere Bilder. — Keine Fremdwörter mehr. — Mitrailleusenbrenner. Preis-Charade. — Preis-Rebus. Vertrauliche Correspondenz. Podobe pa so: Der Weg zum Paradiese. Or.-Zchg. v. H. Merté. — Initiale D — Englische Grüsse. Verkl. Copie eines Gemäldes von Deschwanden. — Cervantes' Befreiung aus der Sklaverei. Orig.-Zchg. von H. Mücke. — Die Kirche vom Sacré-Coeur nach ihrer Vollendung. Orig.-Zchg. von L. Clerget. — Initiale H. — Initiale D. — Don Juan d'Austria. Nach einem gleichzeitigen Gemälde des Alfonso Sanchez Coello. — Der Versehgang. Orig.-Zchg. v. C. Offterdinger. — Der Schlosshof v. Vincennes. Orig.-Zchg. v. L. Clerget. — Der Rennplatz v. Longchamp. — Eine Partie aus dem Bous de Boulogne. — Vergissmeinnicht. Orig.-Zchg. v. H. Merté. — Maria Stuart auf dem Schaffot. Orig.-Zchg. v. Sporrer. — Titelvig. — Was hat die Grossmutter mitgebracht? Nach L. Tannert. — Alexander und Diogenes. Nach Edwin Landseer. Vsako leto izide 18 snopičev. t. j. vsake 3 tedne eden z mnogimi podobami ter se zna naročiti ali naravnost po pošti, ali pa v knjigarnah; v Ljubljani sprejema naročnino knjigarna O. Klerrove vdove pred škofijo h. št. 6. Cena vsakemu snopiču je 24 kr.

— Nesreča na železnici. Pri magazinu za blago na kolodvoru v Kranjski gori našli so 15. t. m. po noči posestnika Boštjana Arpona iz Loga mrtvega. Pravijo, da je najbrže v pijanosti z višine padal na šine ter se ubil.

## Eksekutivne dražbe.

23. oktobra: 2. Ajdišek, iz Kotov. 2. Sarabar z Nove gore. 3. Kužman iz Beršlina. 2. Rakar iz Herinje vasi. 2. Moglič iz Gribelj. 2. Simončič iz Smolene vasi, vsi v Novem mestu. 2. Gerdadolnik iz Horjula. 2. Subadolnik iz Dalja,

oba na Vrhniki. 3. Švigelj iz Dolenje vasi, 3. Logar iz Gorenje vasi, 3. Zalar iz Cirknice, vsi v Logatcu. 2. Kumše iz Bresta. 2. Jankovič iz Brezovice. 2. Brolih iz Vnanje Gorice, vsi v Ljubljani. 3. Srebot iz Neverk, v Postojni. 1. Kappler z Vrhpolja, v Kostanjevici. 3. Ozbič iz Šmihela. 3. Gril iz Hrenovic, Požar iz Famelj, 3. Blažič iz Studenca, vsi v Senožečah. 1. Pečar iz Zaboršta. 1. Pečar iz Tlačenice, na Brdu.

## Umrli so:

15. do 16. oktobra: Filip Streitmann, c. k. profesor na realki 27 l., za davico. Jernej Golli, del. iz Bovca 52 l., se je obesil.

V bolnišnici: Od 1. do 5. oktobra: Franc Pavlin, del. 81 l., vsled starosti. Marija Germ, del. o. 3 l., za prehlajenjem. Jera Sešek, mojškra, 30 l., za jetiko. Janez Benko, gostac 60 l., za vodenico. Marija Grile, del. 19 l., za jetiko. Marija Sorič, del. ž. 40 l., vsled slabosti. Katarina Marinka, del. ž. 43 l., za jetiko. Alojzij Bonča, del. o. 3 l., za sušico. Terezija Pečnik, dekl. o. 5 d., vsled slabosti. Jožef Borštner, del. 38 l., za jetiko.

## Loterijske številke, 19. oktobra.

V Trstu: 75, 77, 21, 1, 88.

V Lincu: 33, 38, 71, 49, 10.

## Telegraflčne denarne cene 21. oktobra.

Papirna renta 61. — Srebrna renta 62.60 — Zlata renta 71.60 — 1860letno državno posojilo 110.50 Bankine akcije 789 — Kreditne akcije 227.50 — London 117.35 — Srebro 100 — — Ces. kr. cekini 5.61. — 20-frankov 9.40. 1/2

## Nagrobni križi

pozlačeni, z najlepšimi napisi se dobivajo pri meni na izbiro, s kamnom ali pa brez njega, pa tudi železje vsake verste iz najboljših fužin, vse prav po ceni.

V Ljubljani meseca oktobra 1878.

## Sp. Pessiack,

prodajalnica železja, gledališke ulice št. 8 blizu frančiškanskega mosta.

(6)

## Neobhodno potrebno za obč. poslovalce!

Ravnokar je na svetlo prišla in se dobiva v založbi

## Klein in Kovač

(nekdanja Egerjeva tiskarna) v špitalskih ulicah h. št. 5 prav nova knjiga:

## „Leitfaden für Gemeindevorsteher“

to je navod za občinske predstojnike v njihovem poslu samostojnega in njim izročnega delokroga, ktero je apisal Anton Globočnik, ces. kr. okrajni glavar, vitez Franc-Jozefovega reda. Cena ji je 80 kr.

Ta brošurica na 8 polah v nemškem jeziku obsega za občinske poslovalce popoln poduk, kako naj se pri svojem težavnem vradovanju vedejo v formalnih in materialnih zadevah, ter natančno naveduje dotične državne in deželne postave in ukaze. Tudi ji je pridejanih 47 formularov ali izglelov za razna pisma in alfabetseni imenik. (3)

## Najprimernejše darilce

za

## pridne otroke

ste povesti:

1. Hanani, ali zadnji dnevi Jeruzalema, in  
2. Zadnji dnevi Ogleja.

Knjižici obsegata okoli 180 strani in se dobivate mehko vezani po 30 kr. pri opravištvu „Slovenca“, ki po želji preskrbi tudi ličnejše vezanje. Kdor jih naroči deset, dobi eno knjižico po vrhu. (26)

J. Blaznikovi nasleniki v Ljubljani.